

ports, de vegades vacuum, servir d'estable, emmagatzemar-hi collita, etc.; sense que hi hagi d'haver plena superposició (si no m'erro *kábānā* inclou la variant de barraca a la vall de Camprodon, p. ex.), en general aquest sentit coincideix amb l'extensió de la variant en *-anya*. Vaig anotar aquesta a l'Alt Empordà (Boadella, 1939), a Molló (Camprodon-Garrotxa), l'Alt Lluçanès (Santa Eulàlia, 1964); el límit deu acostar-se bastant al que separa Camprodon de la Vall de Ribes, car a Pardines vaig sentir totes dues variants («la *cabanya* del Gimpera»), però com a apellatíu deien «allí hi ha una *kábānā*», ajustant-se a l'ús que és ja general des de Cerdanya cap a llevant i ponent (Arcavell, V. Ferrera, etc.). Altres accepcions locals o no generals: enllaçant amb el sentit gironès, a l'Alt Pallars (ultra l'acc. pastoril) la *kabāna* és el nom de la planta baixa de les bordes (que té els mateixos usos, a Àreu, p. ex., 1933); com m'explica i il·lustra Pere Ponsich (1970) l'antiga documentació rossellonesa mostra que allí designava una «mansió» o hostal al llarg d'una carretera, acc. que ha estat causa del determinatiu *Corbera de la Cabana*, per al poblet adjacent a l'E. d'Illa (inexactament dit *C. des Cabanes* en la nomenclatura oficial francesa, com també insistia J. Seb. Pons, 1960). A l'Alt Pallars hi ha proves que aquest mot havia designat una mena de cova, almenys una cova natural si bé habitable: a Oveix m'ensenyaven que per amunt de la Roca de Peranals hi ha «unes bones *cabanes*, tot ple d'*orandetes*»; la grandiosa Vall de *Les Cabanes*, muntant de Sorpe cap als formidables espadats del Bassiero, és un gegantesc desert de pedra rosta, on a penes es podria trobar indret ni material per a bastir-hi cabanes, tanmateix hi ha el conspicu Pletiu de *Cabanes*, però el que hi ha en aquest lloc no és cap construcció sinó una espluga o grossa caverna que en fa l'ofici.³ Esmentem, en fi, les *kabānes de bòveda* grans edificis ogivals típics de les muntanyes de la Fatarella (1936).

De gran interès indirecte per a l'origen. A diversos llocs de l'Alt Aragó es conserva fins avui la -p- com a sorda. Però a Bielsa hi ha més encara, car allí fins i tot es conserva pronunciada fins ara la -nn-, no sols sense palatalitzar sinó encara, fins avui, geminada: «la *kapánna* yé a on duermen es pastós»; ahora dicen *las kasétas* pero los vieillos diceban *las kapánnas*, «éstas son las *lébas* de *táska* ('terrossos d'aglevat') que ponban en las *kapánnas*» em deia el muntanyenc informant durant la marxa, i l'àvia Rosa Vidaller confirmava més tard ensenyant-me dins el poble «unos losizos grandes», «como los que ponen en las *kapánnas*» (1965). D'altra banda en un sentit geogràfic és valuosa la supervivència d'*aqebin* (< CAPANNA) en el berber de Siwa (M. L. Wagner, *Restos de Lat. en el N. de África*, p. 31). A tenir en compte encara el sentit del port. *cabano* 'cistella oblonga', *cavaneja* 'panera per collir raïm' (VKR x, 124).

Van tractar de l'etimologia d'aquest mot de substrat Etmayer, ZRPb. xxxii, 725-6; Walde-H. i Sofer. Quan no hi havia prou coneixement de l'existència de la gran invasió antiga d'indoeuropeus en el SO.

d'Europa que precedí les primeres onades cèltiques, la tendència natural era a creure que CAPANNA era un celtisme, i així en efecte ho digué llavors Jud (ARom. VI, 206): de fet invitava especialment a suposar-ho el sufix -ANNA, que ja Zeuss (*Gramm. Celt.*, 774) havia assenyalat com a cèltic. Sens dubte Thurneysen hi oposà tot seguit alguns forts escrúpols (*Keltorum.*, 53 s.): ni l'existència d'un *cab*, de genuïtat incerta, en gallès, ni dades que provin amb seguretat el celtisme de -ANNA ens poden llevar, en efecte, aqueixos escrúpols. Hi ha certament algun altre cas de -ANN- entre els «celtismes» romànics: CARCANNUM (cf. *carcany*, *acarcanyar*, potser parent del ll. CIRCUS, -ULUS?), CAVANNUS (> fr. *chouan*) al costat dels fr. *choue* (CAVA) i *chevèche*;⁴ però això no basta.

Ja Skok va cridar l'atenció (ZRPb. xxxix, 118) sobre la coincidència de CAPANNA amb l'eslau *kopa* 'cavalló de cereals, munt d'herba'. Pokorny parlà d'aquesta pista més a fons, qualificant CAPANNA de mot «gallo-romànic», però no cèltic, el qual definia com a continuació d'un «il·liri» *KAPĀ-NĀ, continuació del paleoslau *kopati* 'cavar', del búlgar *kopá* 'munt, pilot', 'cavalló de cereals', i del lit. *kāpas* 'monticle funeràri' («Grabhügel»), ZCPb. xx, 519. Estem, doncs, davant d'una entitat arqueològica típica de la cultura sorotàptica, dels Urnenfelder i els seus cementiris d'urnes: raó de més per creure en l'encert de la intuïció de Pokorny. Bé pot ser, doncs, que el lituà *kāpas* sigui una evolució arqueològica dels sorotafis.⁵

DERIV.: *Cabaner*, -nyer [*cabanarius* 1089, *cabanier* 1147: Bast.-Bass., 325]; *cabaneria* [965, Bast.-Bass., 325]; ja hem vist a dalt una sèrie de casos en què el trànsit semàntic des de 'cabana' a 'gran ramat (comunal)' (de caràcter segurament metonímic, pròpiament 'l'encabanyament, allò que ocupa la cabanya') apareix més o menys evident des de l'Edat Mitjana, o en els parlars pastorals moderns, BDC XIX, 106; el trobem també en els parlars romànics afins, i notem que no s'aplica especialment al gran ramat en quant jau prop de les cabanes sinó encara més al que està en marxa cap a les cabanes de la muntanya: «el camino rial por donde pasaban las *cabañas*», Laspuña (Alt Cinca, 1965), «el 15 de mayo era el día señalado para la subida de la *cabaña* al puerto», F. Gonzales, *Cabuérniga*, 74; en bearnès ja en el S. XIII: «si algun l'hebebe [se'n duia, confiscava] *cabane* de baques, de porcx o d'aolhes» a. 1277, *Cart. d'Ossau A* 54.28 (altre de 1278, 58.7). D'ací deriva, doncs, *cabanera* o *cabanyera* en el sentit de 'gran camí que segueixen tradicionalment els ramats transhumants': en aquesta variant, a la Serra de Turp (Coll de Nargó, 1932), a les Garrigues (Sarrocà, Granyena, 1935), a Alcarràs: sovint, com ací, fent una distinció d'importància amb *carrerada*, que és més petita, mentre que la *kabayéra* és «real» (o sigui de dret públic, regulada per l'Estat) (1964) (el mot entra també a l'Aragó, dicc. de Borao: el «camino de los Palacios es una *kabayéra*», Aínsa, 1965); hi ha moltes variants locals en qüestió de grandària i nomenclatura (a Sunyer, en el Segrià, no se sent a parlar més que de *carrerades*, fins la *kaērerāda reāl*, 1964), i en particular